

Töölepingu seadus

Kaitstud paindlikkuse
põhimõtete edendamine

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Töölepingu olemus

- Töölepingu mõiste (TLS § 1 lg 1)
- Töölepingu eeldamine (TLS § 1 lg 2)
- Töölepingu eristamine võlaõiguslikest lepingutest (TLS § 1 lg-d 4, 5)

Töölepingu sõlmimine

Lepingueelsed läbirääkimised

- Üldpõhimõtted (VÕS § 14)
- Keeld nõuda töölesoovijalt andmeid, mille vastu tööandjal puudub õigustatud huvi (TLS § 11)
- Tööandja kohustus põhjendada õigustatud huvi olemasolu (TLS § 11)

Lepingu sõlmimise üldnõuded

- Kokkulepe olulistes tingimustes
- Kirjalik vorm, v.a kuni 2 ndl töösuhe (TLS § 4 lg-d 2, 5)
- Tühisuse erisus (TLS § 4 lg 4)

Töötaja teavitamine I

- Töötajat tuleb teavitada järgmistest andmetest: tööandja nimi; registrikood ja asukoht; töölepingu sõlmimise ja töötaja tööle asumise aeg; tööülesannete kirjeldus; töötasu; palgapäev; tööaeg; töö tegemise koht; puhkuse kestus; töölepingu lõppemisest etteteatamise tähtajad; töökorralduse reeglid; kehtiv kollektiivleping (TLS § 5 lg 1)
- Töölepingu kohustuslikke andmeid tuleb eristada töölepingus kokkulepitud olulistest tingimustest
- Andmete ja kokkulepitud tingimuste muutmine

Töötaja teavitamine II

- Tööandja esitab andmed enne tööle asumist (TLS § 5 lg 3)
- Töötaja õigus andmeid nõuda (TLS § 5 lg 3)
- Andmed tuleb esitada töölepingu kirjalikus dokumendis
  - heauskselt, selgelt, arusaadavalt (TLS § 5 lg-d 1, 2)

Töötaja teavitamine erijuhtudel I

1. Katseaja kestus

- katseaja eesmärk (TLS § 6 lg 1)
- 4-kuuline seadusest tulenev katseaeg (TLS § 86 lg 1)
- seadusest tuleneva katseaja lühendamine või ärajätmine (TLS § 86 lg 2)

Mida peab veel teadma katseajast?

- katseaeg lühikese lepingu korral (TLS § 86 lg 3)
- töölepingu ülesütlemine katseajal (TLS § 86 lg-d 1, 4; § 96)

Töötaja teavitamine erijuhtudel II

2. Tähtajalise töölepingu kestus ja sõlmimise põhjus (TLS § 6 lg 2)

Mida peab täiendavalt arvestama tähtajalise lepingu sõlmimisel?

- töö ajutine iseloom (TLS § 9 lg 1)
- kuni 5 aastaks, kuni kaks lepingut järjest (TLS § 9 lg 1, § 10)
- erisused ülesütlemisel (TLS § 85 lg 2, § 100 lg 3)

Töötaja teavitamine erijuhtudel III

3. Konkurentsipiirangu kokkuleppe sisu (TLS § 6 lg 3)
4. Saladusena määratud teabe sisu (TLS § 6 lg 3)
5. Töökohustuste täitmine kaugtööna (TLS § 6 lg 4)
6. Tööajakava teatavaks tegemise tingimused summeeritud tööaja korral (TLS § 6 lg 6)

Töötasu

Töötasu üldnõuded

- Töötasu mõiste (TLS § 5 lg 1 p 5)
- Kokkulepe töötasus (TLS § 29 lg-d 1, 2)
- Töötasu makstakse vähemalt töötasu alammääras
  - Vabariigi Valitsuse 11.06.2009. a määrus nr 90 “Töötasu alammäära kehtestamine” (TLS § 29 lg 5)

Töötasu maksmise viis, aeg ja koht

- Töötasu makstakse rahas ja netosummana (TLS § 29 lg 3)
- Maksmine vähemalt kord kuus või kokkuleppel lühem tähtaeg (TLS § 33 lg 1)
- Eeldus, et töötasu kantakse pangakontole (TLS § 33 lg 4)

Keskmise töötasu maksmine I

- Keskmist töötasu arvutatakse ja makstakse seaduses ettenähtud juhtudel
- Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord
  - Vabariigi Valitsuse 11.06.2009. a määrus nr 91 “Keskmise töötasu maksmise tingimused ja kord”

Keskmise töötasu maksmine II

- Soodsama kokkuleppe võimalus
- Keskmise töötasu arvutamisel võetakse aluseks töötaja eelneva 6 kuu teenitud töötasud
- Keskmist töötasu arvutatakse tööpäeva- või kalendripäevapõhiselt

Töötasu maksmise erijuhud

- Ületunnitöö hüvitatakse 1,5-kordse töötasuga (TLS § 44 lg 7)
- Öötöö (kell 22.00 kuni 6.00) hüvitatakse 1,25-kordse töötasuga (TLS § 45 lg 1)
- Riigipühal tehtav töö hüvitatakse 2-kordselt (TLS § 45 lg 2)
- Ületunnitöö, öötöö ja riigipühal tehtava töö võib kokkuleppel töötajaga hüvitada vabas ajas (TLS § 44 lg 6, § 45 lg 3)
- Töötasu maksmine, kui tööd tehakse üheaegselt ületunnitööna, ööajal ja riigipühal

Töötasu maksmisega viivitamine

- Tööandja viivitab töötasu maksmisega, kui töötaja ei ole saanud palgapäevaks kokkulepitud töötasu
- Viivise määraks on Euribor (Euroopa Keskpanga põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav viimane intressimäär) + 7% aastas (VÕS § 94; § 113)
- Euribori avaldab Eesti Pank Ametlikes Teadaannetes: <http://www.ametlikudteadaanded.ee>
→ vali teadaande liik → intressimäära avaldamise teated

Töö- ja puhkeaeg

Tööaeg

- Täistööaeg 40 tundi nädalas (TLS § 43 lg 1)
- Osaline tööaeg (TLS § 43 lg 1)
- Summeeritud tööaeg (TLS § 6 lg 6; § 43 lg 3)

Igapäevane puhkeaeg

- Igapäevane puhkeaeg 11 järjestikkust tundi 24-tunnises vahemikus (TLS § 51 lg 1)
- Töövahetuse pikkus koos ületunnitööga ei tohi ületada 13 tundi

Erandid igapäevasest puhkeajast I

- Igapäevase puhkeaja piirangut ei kohaldata tervishoiu- ja hoolekandetöötajatele (TLS § 51 lg 4)
- Erandi tegemine igapäevasest puhkeajast (TLS § 51 lg 3):
  - kollektiivlepinguga
  - direktiivi 2003/88/EÜ art 17(3) valdkondades
  - töötamine ei tohi kahjustada töötaja tervist ja ohutust
- Kui töötaja töötab rohkem kui 13 tundi, tuleb talle anda kompenseeriv puhkeaeg (TLS § 51 lg 5)

Erandid igapäevasest puhkeajast II

- Igapäevase puhkeaja osadeks jagamine (TLS § 51 lg 6):
  - töölepingu või kollektiivlepinguga
  - direktiivi 2003/88/EÜ art 17(3) ja (4) valdkondades
  - töötamine ei kahjusta töötaja tervist ja ohutust

Iganädalane puhkeaeg

- Iganädalane puhkeaeg 48 järjestikkust tundi 7-päevases vahemikus (TLS § 52 lg 1)
- Summeeritud tööajaga töötamisel 36 tundi 7-päevases vahemikus (TLS § 52 lg 2)

Tööpäevasisene vaheaeg (TLS § 47 lg 2)

- Vähemalt 30 minutit tööpäevasisest vaheaega pärast 6-tunnist töötamist
- Tööpäevasiseseid vaheaegu ei arvata tööaja hulka
- Tööpäevasisene vaheaeg arvatakse tööajaks, kui:
  - töö iseloomu tõttu ei ole võimalik vaheaega anda
  - tööandja loob võimaluse puhata ja einestada tööajal

Ületunnitöö

- Ületunnitöö tegemine kokkuleppel (TLS § 44 lg 1)
- Alaealine ei tohi teha ületunnitööd (TLS § 44 lg 2)
- Kokkuleppeta ületunnitöö erandjuhtudel
  - v.a rasedad ja töötajad, kellel on õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele (TLS § 44 lg-d 4, 5)
- Summeeritud tööaja arvestuse korral selgub ületunnitöö arvestusperioodi lõpus (TLS § 44 lg 1)

Täiendava ületunnitöö kokkulepe

- Töötamine keskmiselt üle 48 tunni nädalas (TLS § 46 lg 3)
- Täiendava ületunnitöö tegemine ei tohi olla kahjulik töötaja tervisele
- Töötaja võib kokkuleppe igal ajal üles öelda 2-nädalase etteteatamisega
- Töötaja õigus keelduda ületunnitöö tegemisest, kui:
  - tööandja ei järgi tööaja piiranguid (töötamine keskmiselt üle 52 tunni nädalas; arvestusperiood ületab 4 kuud)
  - see on kahjulik töötaja tervisele
  - tööandja ei täida tööohutuse ja tervishoiu nõudeid

Tööaja piirang

- Tööaeg kokku (sh ületunnitöö) ei tohi ületada keskmiselt 48 tundi 7-päeva kohta arvestusperioodiga kuni:
  - 4 kuud (TLS § 46 lg 1)
  - 12 kuud kollektiivlepinguga tervishoiu-, hoolekande-, põllumajandus-, turismitöötajatel (TLS § 46 lg 2)
- Täiendava ületunnitöö tegemisel ei tohi tööaeg kokku ületada keskmiselt 52 tundi 7-päeva kohta 4-kuulise arvestusperioodi jooksul

Puhkus

Põhipuhkuse kestus

- Põhipuhkus 28 kalendripäeva (TLS § 55)
- Põhipuhkus tuleb kasutada kalendriaasta jooksul (TLS § 68 lg 5)
  - TLS ei ütle, millise perioodi eest töötajale puhkust antakse

Põhipuhkuse osadeks jagamine (TLS § 68 lg 5)

- Põhipuhkuse võib kokkuleppel jagada osadeks
- Osadeks jagamisel peab vähemalt ühe osa pikkus olema 14 kp
- Tööandjal on õigus keelduda põhipuhkuse jagamisest lühemaks kui 7-päevaseks osaks

Puhkuste ajakava

- Tööandja koostab puhkuste ajakava märtsi lõpuks (TLS § 69 lg 2)
- Puhkuste ajakavasse on tööandjal kohustus kanda (TLS § 69 lg 2):
  - põhipuhkus
  - poolte kokkuleppel muud puhkused, nt isapuhkus, lapsepuhkus, õppepuhkus
- Ajakava võib muuta poolte kokkuleppel (TLS § 69 lg 4)
- Puhkuste ajakavasse märkimata puhkusi on töötajal õigus kasutada 14-kp etteteatamisega (TLS § 69 lg 3)

Põhipuhkuse aegumine (TLS § 68 lg 6)

- Põhipuhkus aegub 1 aasta jooksul puhkuseaasta lõppemisest
- Aegumine peatub, kui töötaja kasutab rasedus- ja sünnituspuhkust, lapsendaja puhkust, lapsehoolduspuhkust, on ajateenistuses või asendusteenistuses
- Nt 01.01.2010 - 31.12.2010 kalendriaasta puhkus 28 kalendripäeva aegub 01.01.2012

Enne 01.07.2010 väljatöötatud põhi- ja lisapuhkuse aegumine

- Puhkused aeguvad 4 aasta jooksul, s.t enne 01.07.2009 väljatöötatud ja aegumata puhkused aeguvad 01.07.2013

Väikelapse vanemad ja rasedad

Töökeskkond

- Tööandja loob sobivad töö- ja olmetingimused (TTOS § 10 lg 1)
- Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded
  - Vabariigi Valitsuse 11. juuni 2009. a määrus nr 95 “Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded rasedate ja rinnaga toitvate naiste tööks”

Terviseseisundile vastav töö (TLS § 18)

- Tööandjalt saab ajutiselt terviseseisundile vastavat tööd nõuda:
  - rase
  - töötaja, kellel on õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele
- Kui tööandjal ei ole terviseseisundile vastavat tööd anda, maksab selle aja eest hüvitist Haigekassa

Kohustuslikud tööpäevasised vaheajad

- Vaba aeg sünnituseelseks läbivaatuseks (TTOS § 10 lg 4)
- Lisavaheajad lapse toitmiseks (TTOS § 10 lg 5-6)

Lähetusse saatmine

- Lähetusse võib saata üksnes töötaja nõusolekul (TLS § 21 lg 3):
  - rasedat
  - töötajat, kes kasvatab alla 3-aastast või puudega last

Õigus nõuda põhipuhkust sobival ajal

Õigus nõuda põhipuhkust sobival ajal on:

- naisel vahetult enne ja pärast rasedus- ja sünnituspuhkust või vahetult pärast lapsehoolduspuhkust
- mehel vahetult pärast lapsehoolduspuhkust või naise rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal
- vanemal, kes kasvatab kuni 7-aastast last
- vanemal, kes kasvatab 7-10-aastast last – lapse koolivaheajal

Vanemapuhkused

- Rasedus- ja sünnituspuhkus (TLS § 59)
- Isapuhkus (TLS § 60)
- Lapsendaja puhkus (TLS § 61)
- Lapsehoolduspuhkus (TLS § 62)
- Lapsepuhkus (TLS § 63)
- Tasustamata lapsepuhkus (TLS § 64)

Rasedus- ja sünnituspuhkus

- Rasedal on õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele 140 kp (TLS § 59 lg 1)
- Puhkust saab võtta 70 kp enne eeldatavat sünnitust (TLS § 59 lg 2)
- Puhkus lüheneb, kui seda hakatakse kasutama vähem kui 30 kp enne sünnitust (TLS § 59 lg 3)

Isapuhkus (TLS § 60)

- Isal on õigus saada 10 tp isapuhkust 2 kuu jooksul enne naise eeldatavat sünnituse tähtpäeva ja 2 kuu jooksul pärast lapse sündi
- Isapuhkust ei tasustata

Lapsehoolduspuhkus

- Puhkust on õigus saada (TLS § 62 lg 1, § 65):
  - vanemal
  - tegelikul hooldajal
  - eestkostjal
  - isikul, kellega on sõlmitud perekonnas hooldamise leping
- Puhkust on õigus korraga kasutada ühel isikul (TLS § 62 lg 1)
- Puhkust võib kasutada ühes osas või osade kaupa (TLS § 62 lg 2)
- Puhkusele jäämisest või katkestamisest teatab töötaja tööandjale ette 14 kp (TLS § 62 lg 2)

Lapsepuhkus

- Puhkust on õigus saada vanemal, eestkostjal ja isikul, kellega on sõlmitud perekonnas hooldamise leping:
  - 3 tp, kui on 1 või 2 alla 14-aastast last või
  - 6 tp, kui on vähemalt 3 alla 14-aastast lasta või vähemalt 1 alla 3-aastane laps
- Puhkust saab kasutada 1 kalendriaasta jooksul
- Puhkus hüvitatakse riigieelarve vahenditest – 66 krooni päevas

Kaitse töölepingu ülesütlemisel

- Tööandja ei tohi töölepingut üles öelda põhjusel, et (TLS § 92 lg 1 p-d 1, 2):
  - töötaja on rase või tal on õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele
  - töötaja täidab perekondlikke kohustusi
- Raseda või alla 3-aastast last kasvatava vanema töölepingu ülesütlemisel on tööandjal kohustus tõendada, et tööleping on üles öeldud seaduslikul alusel (TLS § 92 lg 2)

Koondamine

- Koondamisel jääb eelisjärjekorras tööle töötaja, kes kasvatab alla 3-aastast last (TLS § 89 lg 5)
- Tööandja ei või koondada, v.a tööandja tegevuse lõppemisel (TLS § 93 lg 1)
  - rasedat
  - töötajat, kellel on õigus rasedus- ja sünnituspuhkusele
  - töötajat, kes kasutab lapsehoolduspuhkust või lapsendaja puhkust
- Rase ja rasedus- ning sünnituspuhkuse õigusega töötaja peab tööandjat teavitama oma seisundist (TLS § 93 lg 3)

Ülesütlemine töövõime vähenemise tõttu

- Tööandja ei tohi töölepingut üles öelda töövõime vähenemise tõttu:
  - rasedaga
  - töötajaga, kellel on õigus rasedus- ja sünnituspuhkuse (TLS § 93 lg 2)
- Rase ja rasedus- ning sünnituspuhkuse õigusega töötaja peab tööandjat teavitama oma seisundist (TLS § 93 lg 3)

Töövaidluste lahendamine

Töövaidlusi lahendavad organid

- Töövaidlusi lahendavad töövaidluskomisjon (TVK) ja kohus
- TVK-sse pöördumine on tasuta
- TVK lahendab vaidlusi rahaliste nõuete üle summas kuni 150 000 krooni
- Kui rahaline nõue on suurem kui 150 000 krooni, tuleb pöörduda kohtusse

Töösuhetest tuleneva nõude esitamise tähtaeg

- Töösuhetest tuleneva nõude võib TVK-sse või kohtusse esitada 4 kuu jooksul arvates ajast, mil töötaja sai või pidi teada saama oma õiguse rikkumisest
- Töölepingu ülesütlemise vaidlustamise nõude esitamise tähtaeg on 30 kp ülesütlemisavalduse saamisest
- Töötasu nõude esitamise tähtaeg on 3 aastat arvates ajast, mil töötaja sai või pidi teada saama oma õiguse rikkumisest

Aitäh kaasa mõtlemast!

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
www.sm.ee

Tööinspektsioon
ti@ti.ee
infotelefon: 640 6000
www.ti.ee

